

הדרים ואבוקדו בחוות צריפין

זנים, שיטות גידול, כנות בהדרים;

תערוכת זני הדרים וזני אבוקדו

סילווה גלפטר-רייך

באמצע דצמבר 1989 נערך סיור מודרך לחקלאים בחלקות ניסויים של הדרים בצריפין. ליוו אותנו מדריכי הדרים של שה"מ. הם הסבירו את מטרת הניסויים הנעשים בחווה. להלן נפרט איאלה מהזנים ובעיותיהם.

חלקת תצפית לשני זני תפוזים

הזן מלטז — דומה לשמוטי, אבל יותר קטן, פחוס. בהבשלה צבעו אדמדם. בצרפת מוכר כזן טוב. ניוהול — זן קליפורני, נפוץ בצרפת. זהו זן בכיר, בעל יחס הבשלה גבוה (מעט חומצה). עדיין אין די נתונים להמלצה על נטיעתם.

מיכל, מינאולה, פומלית

טיפולים להשהיית הפרי על העץ באמצעות ריסוס GA₃. ככל שהריסוס מוקדם יותר וריכוזו החומר רב יותר — אפשר להשהות יותר את הקטיף, מכיון שהודות לריסוס נשאר הפרי ירוק ומוצק. הריסוס עשוי להשפיע להפחתת החומצה בפרי. בפומלית יש לבצע את הריסוס לפני שבירת הצבע (בספטמבר).

ניסוי דירכנה

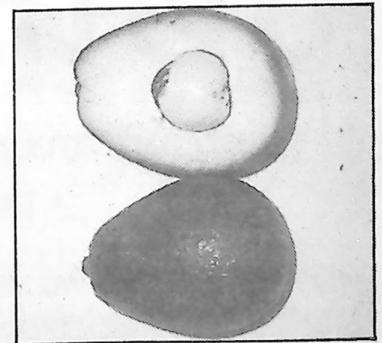
זו שיטה של שתילת עץ בעל שתי כנות, כשהרכבת התמך נעשה עוד במשתלה. שיטה זו זולה לעומת הרכבת תמך במטע. הניסוי נעשה בזנים מינאולה ומורקוט. נבדקת השפעת השיטה הזאת על איכות הפרי ועל היבול, וכן — אם יש לה השפעה על העמידות למחלות מסוימות.

חיגור אביבי

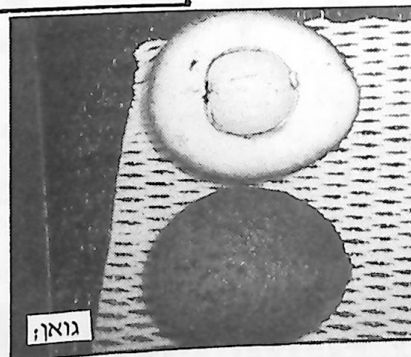
בזן ואלנסיה התקבלה על-ידי חיגור אביבי תוספת יכול של 25% — 40%, ללא פגיעה בגודל הפרי. החיגור נעשה על חלק מהענף פים, בערך במחצית הנוף. החיגור היה ללא הוצאת הקליפה. הוא יעיל בזנים שבהם היבול אינו גדול דיו. עם זאת יש לזכור, שאם תוספת היבול בעקבות הטיפול גדולה מאוד — עשויה להיות לכך השפעה שלילית על גודל הפרי. בזנים שבהם הפרי קטן, כגון קלמנטינה או מיכל — לא רצוי לחגור.

מחלות כנה ורוכב, ונינוס

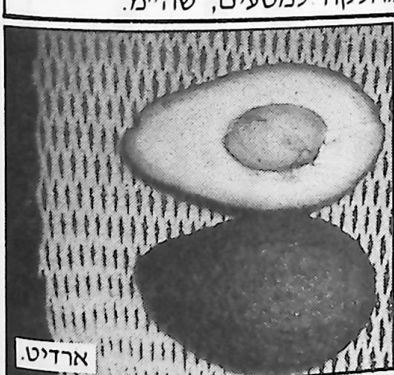
חשיבות רבה ניתנת לכנות השונות ולעמידותן בפני מחלות כגון אכסוקורטיס וכסילופורוזיס (נקרון העצה) — שתיהן מחלות של וירואידים, העוללות לפגוע גם בכנה וגם ברוכב. האכסוקורטיס פוגעת בכנות תלת-עלה, רנגפור, לימטה ועוד. נקרון העצה פוגע בכנות וולקה-מריאנה, רנגפור ליים, לימטה ועוד ואף גורם את התנוונות העץ עד כדי מותו. זני הרוכב הרגישים לאכסוקורטיס הם אתרוג, ליים

זני אבוקדו חדשים: ניר,

גואן

ארדיט

ופומלו צ'נדלר. הרוכבים הפגיעים לנקרון העצה הם בעיקר מורקוט, מיכל וקלמנטינה. נקרון העצה מצוי במקרים רבים בעצים הנגועים באכסוקורטיס. התנוונות העץ עלולה להיות גם בשל אי התאם בין הכנה והרוכב. התוצאות מתגלות בגיל די מבוגר של העץ: בשמוטי על טרויר ובקליפס על טרויר — בגיל 15 ויותר, ובשמוטי על ציטרומלו — בגיל 8 — 10 שנים. אפשר למנוע התנוונות על-ידי הרכבת תמך או גשר.

לשם ניסוי הקמת פרדס מנונס, ניטעה חלקה של סטאר-רובי על כנות תלת-עלה, פליינג, דרגון, טרויר ורנגפור ליים ממקורות שונים. לשם נינוס אפשר גם להשתמש באכסוקורטיס.

זני הדרים

בחווה נמצא גם אוסף זנים, בחלקם כבר מקובלים ובחלקם פחות מקובלים והם הוצגו לפני המבקרים בתערוכה. בשער החוברת תמונות אחדות מהתערוכה; והרי הסברים קצרים על הזנים:

מנדריות

מינאולה — מכלוא דנסי/אשכולית. הבשלה — אמצע דצמבר, ינואר. הזן יפה מאוד, אדום, בעל פוריות רבה. מספר הזרעים בפרי בין 0 — 10. העץ מגיע לגובה שקשה לקטוף ממנו, והפרי מחייב קטיפה במקטפה. בפרי אחוז גדול של חומצה.

מיכל. עונת הבשלה — נובמבר-דצמבר. הקליפה ופנים הפרי בצבע אדום, יש זרעים. הפרי טעים מאוד. חייבים לקטוף במקטפה. הפרי ניתן לאחסנה.

פומלו

צ'נדלר. הצבע הפנימי ורוד-אדמדם. הצבע תלוי בטמפרטורה ורצוי לנטוע את הזן באזורים הפנימיים של הארץ. באין מפרים — הפוריות אינה מרובה; ואילו בקרבת מפרים רבים יש בפרי זרעים רבים ואין הוא מתאים לייצוא.

אשכולית

סטאר-רובי. מבשילה מאוקטובר עד יוני. על-ידי הקרנה אפשר לקבל פרי ללא זרעים.

תפוזים אפילים

סגנוילו מספרד. לקליפה ולפנים הפרי צבע אדום חזק. הפרי מכיל 4 זרעים.

פירוט רב יותר על זנים — ראה בחוברת של ש. אשכנזי: זני הדרים בישראל, מטעם המחלקה להדרים ובהוצאות המחלקה לתקשורת והמחשה בשה"מ, 1989.

זני אבוקדו

תערוכה נוספת במקום — היתה של זני אבוקדו. היא לוותה בהסברים קצרים בכתב ובהסברים יותר מפורטים בעל-פה, מפי יצחק גיל, מנכ"ל סובטרופיים. רוב הזנים שבתערוכה היו הזנים המקובלים, כגון אטינגר, פוארטה, האס, נאבל, ריד. אך היו גם זנים חדשים, כגון ניר, שהוא טיפוס של האס; גואן — מזני ברג, שכבר אושר לנטיעה בארה"ב. הזן דומה להאס; נקטף בחדשים פברואר-מאי. עדיין לא אושר לנטיעה מסחרית, אלא לניסיון. בסך הכול הוצגו בתערוכה כ-20 זני אבוקדו.

כל התמונות בכתבה זו ובשער החוברת — באדיבותו של שאול חומסקי, המחלקה למטעים, שה"מ.

מיכנ

שכונת חוקי אור
ביה"דגו

4 FEB 1990

סטאר רובי

השדה

ירחון להתיישבות ולחקלאות

הספרים המדכיות
עמדי החקלאות
בית 111

זני הדרים בתחנת צריפין

זנים ליצוא

Jaffa

Jaffa

ספיר

ספיר

סגוילי

פומלו צ'ר

מינאולה
חוקרת

קליפורניה

כרך ע', חוברת ד', טבת תש"ן, ינואר 1990